

വ്യക്തികളെ തക്‌ലീദ് ചെയ്യൽ

(تقليد الأشخاص)

കെ.പി. മുഹമ്മദ് ബിൻ അഹ്മദ്
എ.പി. അബ്ദുൽ കാദിർ മൗലവി

ഏതെങ്കിലും ഒരു വ്യക്തി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു എന്ന ഏക കാരണത്താൽ ഒരു കാര്യത്തെ മതനിയമമായി സ്വീകരിക്കുന്നതിനാണല്ലോ വ്യക്തികളെ തക്‌ലീദ് ചെയ്യൽ എന്ന് പറയുന്നത്. ഇത് ഒരുക്കലും മതത്തിൽ അനുവദനീയമല്ല. എന്തു കൊണ്ടെന്നാൽ മതനിയമം നിശ്ചയിക്കുവാൻ അല്ലാഹുവിനല്ലാതെ മറ്റാർക്കും അധികാരമില്ല. അവന്റെ കൽപന മാത്രമേ മനുഷ്യൻ മതനിയമമായി അംഗീകരിക്കേണ്ടതുണ്ടു. അവൻ തന്റെ നിയമങ്ങൾ പ്രവാചകൻ മുഖേനയാണ് ജനങ്ങൾക്കെത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് പ്രവാചക വചനങ്ങളും മതനിയമങ്ങൾതന്നെ¹. അതുകൊണ്ട് ഏതെങ്കിലും ഒരു വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ച മതനിയമം ഇന്നതാണെന്ന് ആർ പറയുകയാണെങ്കിലും അതിന് തെളിവെന്തെന്ന് അറിഞ്ഞശേഷം മാത്രമേ സ്വീകരിക്കുവാൻ പാടുള്ളൂ. തക്‌ലീദുകാരൻ ഇതിന് വിപരീതമായാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. അയാൾ തെളിവുകൂടാതെ തന്നെ പ്രസ്തുത വ്യക്തിയുടെ അഭിപ്രായത്തെ മതനിയമമായി സ്വീകരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടാണ് തക്‌ലീദ് ഇസ്‌ലാമിക ദൃഷ്ടിയിൽ അനുവദനീയമല്ലാതായിത്തീരുന്നതും.

അപകടകരമായ പ്രവണത

എന്നാൽ ജനങ്ങൾ ഈ തത്വം പലപ്പോഴും വിസ്മരിച്ചുകളയുകയാണ് പതിവ്. അവർ തങ്ങൾക്കിഷ്ടപ്പെട്ടവരും തങ്ങൾ ബഹുമാനിക്കുന്നവരുമായ വ്യക്തികൾ എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ, മതപരമായ കാര്യത്തിലായാൽപോലും അതപ്പടി സ്വീകരിക്കുന്നു. മതത്തിന്റെ പ്രമാണങ്ങളിൽ ഇതിന് വല്ല തെളിവുമുണ്ടോ എന്നവർ ചോദിക്കുന്നത് പോകട്ടെ, അങ്ങനെ ചിന്തിക്കാൻകൂടി അവർ ധൈര്യപ്പെടുകയില്ല. മതപ്രമാണങ്ങൾ എന്തുതന്നെയായാലും ഇത്തരക്കാർ പറയുന്നതാണ് ശരി, അവർ വലിയ കുട്ടരാണ്, അതുകൊണ്ട് അവർ പറയുന്നത് സ്വീകരിക്കലാണ് നമ്മുടെ കടമ ഇതാണവരുടെ ചിന്താഗതി.

പ്രസ്തുത ചിന്താഗതി പരമാവധിമാണെന്ന് പ്രത്യേകം എടുത്തു പറയേണ്ടതില്ല. തികച്ചും അപകടകരമായ പ്രവണതയാകുന്നു അത്.

എന്തുകൊണ്ടാണ് ഒരാൾ ഒരു വ്യക്തിയുടെ അഭിപ്രായം തെളിവുകൂടാതെ മതനിയമമായി സ്വീകരിക്കുന്നത്? അയാൾക്ക് മതപരമായ നിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുവാൻ അധികാരമുണ്ടെന്ന നിലക്കാണോ? എങ്കിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രത്യേകാധികാരത്തിൽ പ്രസ്തുത വ്യക്തിക്കുകൂടി പങ്ക് നൽകുകയെന്ന മഹാ അപകടത്തിലാണത് ചെന്നെത്തുക. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മതപരമായ നിയമങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കുവാൻ അല്ലാഹുവിന് മാത്രമാണല്ലോ അധികാരമുള്ളത്.

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾ الشورى: ٢١

“അതോ അവർക്ക് അല്ലാഹു അധികാരം നൽകിയിട്ടില്ലാത്ത മതനിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്ന പങ്കുകാരുണ്ടോ?” (42/21)

¹ ഇജ്മഅ്, കിയാസ് എന്നിവ പ്രമാണങ്ങളായി അംഗീകരിക്കുന്നത്, യഥാർത്ഥത്തിൽ കുർആനിന്റെയും സുന്നത്തിന്റെയും നിയമങ്ങൾ അനുസരിക്കൽ തന്നെയാകുന്നു.

എന്ന് അല്ലാഹു ചോദിക്കുന്നത് അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അല്ലാഹുവിന് മാത്രമേ മതനിയമങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കുവാൻ അധികാരമുള്ളൂ. എന്നാൽ ഒരു വ്യക്തിയെ തക്ലീദ് ചെയ്യുമ്പോൾ അത്, ഈ അധികാരം അയാൾക്കുകൂടി വകവെച്ചുകൊടുക്കലായിത്തീരുന്നു. അതായത്, അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രത്യേകാധികാരത്തിൽ പ്രസ്തുത വ്യക്തിക്കുകൂടി പങ്കാളിത്തം വകവെച്ചുകൊടുക്കൽ (ശീർക്ക്) ആകുന്നുവെന്ന് സാരം.

എന്നാൽ ജനങ്ങൾ ഈ തത്വം പലപ്പോഴും വിസ്മരിച്ചുകളയുകയാണ് പതിവ്. അവർ തങ്ങൾക്കിഷ്ടപ്പെട്ടവരും തങ്ങൾ ബഹുമാനിക്കുന്നവരുമായ വ്യക്തികൾ എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ, മതപരമായ കാര്യത്തിലായാൽപോലും അതപ്പടി സ്വീകരിക്കുന്നു. മതത്തിന്റെ പ്രമാണങ്ങളിൽ ഇതിന് വല്ല തെളിവുമുണ്ടോ എന്നവർ ചോദിക്കുന്നത് പോകട്ടെ, അങ്ങനെ ചിന്തിക്കാൻകൂടി അവർ ധൈര്യപ്പെടുകയില്ല. മതപ്രമാണങ്ങൾ എന്തുതന്നെയായാലും ഇത്തരക്കാർ പറയുന്നതാണ് ശരി, അവർ വലിയ കൂട്ടരാണ്, അതുകൊണ്ട് അവർ പറയുന്നത് സ്വീകരിക്കലാണ് നമ്മുടെ കടമ ഇതാണ് വരുടെ ചിന്താഗതി.

മതപരമായ വിഷയത്തിൽ വ്യക്തികളെ തക്ലീദ് ചെയ്യുന്നതിന് പ്രേരകമായി വർത്തിക്കുന്നത് ശീർക്ക് മനോഭാവമാണെന്നത്രേ മേൽവചനം പഠിപ്പിക്കുന്നത്. തക്ലീദിൽ മുടുറച്ച് പോകുംതോറും ഈ മനോഭാവം കൂടുതൽ പ്രകടമായിക്കൊണ്ടിരിക്കും. അല്ലാഹുവിന്റെ കൽപനക്ക് വിരുദ്ധമാണെന്ന് വന്നാൽപോലും ചില വ്യക്തികളുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ മതനിയമങ്ങളെന്ന നിലക്ക് സ്വീകരിക്കാൻ തക്ലീദുകാർ തയ്യാറാകാറുണ്ട്. മനുഷ്യനെ സൃഷ്ടിക്കുകയും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സാക്ഷാൽ രക്ഷിതാവിനു മാത്രമേ മതനിയമങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കുവാനുള്ള യഥാർത്ഥ അധികാരമുള്ളൂ എന്ന് നാം കണ്ടുവല്ലോ. എന്നിരിക്കെ, ഒരാളുടെ അഭിപ്രായം അല്ലാഹുവിന്റെ കൽപനക്ക് വിരുദ്ധമായാൽ പോലും സ്വീകരിക്കുന്നുവെന്നതിന്മേൽ അല്ലാഹുവിന് പകരം അയാളെ റബ്ബ് (രക്ഷിതാവ്) ആയി സ്വീകരിക്കുന്നുവെന്ന് തന്നെയാകുന്നു. ഈ സ്വഭാവം വെച്ചുപുലർത്തിപ്പോന്ന പൂർവ്വ സമുദായങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് അല്ലാഹു പറയുന്നത് നോക്കുക.

﴿ اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُحَمَاءَهُمْ زُبَابًا مِّنْ دُونَ اللَّهِ : التوبة: 31 ﴾

“അവർ തങ്ങളുടെ പണ്ഡിതന്മാരെയും പുരോഹിതന്മാരെയും¹ അല്ലാഹുവിനെ കൂടാതെയുള്ള ‘റബ്ബ്’. (രക്ഷിതാക്ക)ളാക്കിവെച്ചു”. (9/31)

ഇവിടെ അവരെ റബ്ബുകളാക്കുകയെന്ന് പറഞ്ഞത് അവരെ തക്ലീദ് ചെയ്യുന്നതിനെപ്പറ്റിയാകുന്നു. നബി (ﷺ) തന്നെ ഇക്കാര്യം വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ഒരു ക്രിസ്ത്യാനിയായിരുന്ന അദിയ്യൂബ്നുഹാതിം² - നബി(ﷺ) സദസ്സിലേക്ക് കടന്നുചെല്ലുമ്പോൾ തിരുമേനി (ﷺ) **اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُحَمَاءَهُمْ زُبَابًا مِّنْ دُونَ اللَّهِ** എന്ന ആയത്ത് ഓതുകയായിരുന്നു അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞത്.

¹ ജൂത പണ്ഡിതന് ഹിബ്ബ് (حبر) എന്നും ക്രിസ്തീയ പുരോഹിതന് റാഹിബ് (راهب) എന്നും അറബിയിൽ പറയുന്നു. അവയുടെ ബഹുവചന രൂപങ്ങളാണ് احبار، رُحَمَاءُ എന്നീ പദങ്ങൾ. ക്രിസ്തീയ പുരോഹിതന്മാരിൽ ഏറ്റവും താഴെ പദവിയുള്ള ആൾക്കാണ് راهب എന്ന് പറയുന്നത്. ഇത് ഒരഭിപ്രായമാണ്. മറ്റൊരഭിപ്രായം ഇതാണ്: ഇവിടെ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ട് പദങ്ങളും ക്രിസ്തീയ പുരോഹിതന്മാരെ കുറിക്കുന്നവ തന്നെ حبر എന്നാൽ حبر (പണ്ഡിതൻ) എന്നും راهب എന്നാൽ راهب (ആരാധനയിൽ മുഴുകി ജീവിക്കുന്നവൻ) എന്നുമാണർത്ഥം .

² വിശ്വവിശ്രുത ധർമിഷ്ഠനായിരുന്ന ഹാതിമുത്ത്ബായുടെ പുത്രനായിരുന്നു അദിയ്യൂബ്. മസ്ലിംകളുമായുള്ള യുദ്ധത്തിൽ അദ്ദേഹം സിറിയയിലേക്ക് ഓടി രക്ഷപ്പെട്ടു. അതേ യുദ്ധത്തിൽ വെച്ചുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹോദരിയെ മുസ്ലിംകൾ തടവുകാരിയായിപ്പിടിച്ച് നബി(ﷺ)യുടെ മുമ്പിൽ ഹാജരാക്കി. തിരുമേനി(ﷺ) അവരെ നിരൂപാധികം വിട്ടയക്കുകയും സംഭാവനകൾ നൽകി മാനിക്കുകയുമാണ് ചെയ്തത്. അവർ സിറിയയിൽചെന്ന് സഹോദരനോട് തിരുമേനി(ﷺ)യുടെ മഹത്വങ്ങൾ പറഞ്ഞു മനസ്സിലാക്കി, അദ്ദേഹത്തെ മദീനയിലേക്ക് കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവന്നു.

يا رسول الله، إنا لسنا نعبدهم!

“പ്രവാചകരേ, ഞങ്ങൾ അവരെ (പണ്ഡിതന്മാരെയും പുരോഹിതന്മാരെയും) ആരാധിക്കാറില്ല”.

فقال: أليس يجرمون ما أحلَّ الله فتحرمونه، ويحلُّون ما حرمَّ الله فتحلُّونه؟

“അപ്പോൾ തിരുമേനി (ﷺ) ചോദിച്ചു. അല്ലാഹു അനുവദിച്ചതിനെ അവർ നിഷിദ്ധമാക്കുമ്പോൾ നിങ്ങളതിനെ നിഷിദ്ധമായി ഗണിക്കുകയും അല്ലാഹു നിഷിദ്ധമാക്കിയതിനെ അവർ അനുവദനീയമായി പ്രഖ്യാപിക്കുമ്പോൾ നിങ്ങളതിനെ അനുവദനീയമായി ഗണിക്കുകയും ചെയ്യാറില്ലേ?”

قال: قلت: بلى! قال: فذلك عبادتهم!

അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ഞാൻ അതെയെന്ന് സമ്മതിച്ചു. തിരുമേനി പറഞ്ഞു: അത് അവരെ ആരാധിക്കലാണ്¹.

മതനിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുവാനുള്ള അധികാരം മതപുരോഹിതന്മാർക്ക് വകവെച്ചുകൊടുത്തതിനെപ്പറ്റിയാണ് അവരെ റബ്ബുകൾ (രക്ഷിതാക്കൾ) ആക്കുകയെന്ന് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതെന്ന് ഈ ഹദീഥിൽ നിന്ന് തികച്ചും വ്യക്തമായല്ലോ. മതത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ പ്രമാണങ്ങൾ എന്തുതന്നെ പറയട്ടെ, മതപണ്ഡിതന്മാർ പറയുന്നതാണ് സാധാരണക്കാർക്ക് പ്രമാണം എന്ന ധാരണയാണ്, അല്ലാഹുവിന്റെ കല്പനകൾക്കെതിരായാൽ പോലും പണ്ഡിതന്മാരുടെ അഭിപ്രായം സ്വീകരിക്കാൻ (തക്ലീദ് ചെയ്യാൻ) പ്രേരണ നൽകുന്നത്. അത് മഹാപാപമായ ശിർക്കായിപ്പോകുമെന്നാണ് പരിശുദ്ധ കുർആൻ പറയുന്നത്. മുകളിലുദ്ധരിച്ച കുർആൻ വാക്യത്തിന്റെ അവസാന ഭാഗം പരിശോധിച്ചാൽ ഇത് കൂടുതൽ വ്യക്തമാകും.

﴿سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ﴾ التوبة: ٣١

“അവർ പക്ഷ് ചേർക്കുന്നതിൽ (ശിർക്കുവെക്കുന്നതിൽ) നിന്ന് അവൻ എത്ര പരിശുദ്ധൻ!” (9/31)

എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ടത്രെ പ്രസ്തുത വചനം അവസാനിക്കുന്നത്. തക്ലീദ് നിഷിദ്ധമാണെന്നതിൽ ഇനിയാരെങ്കിലും സംശയിക്കുമെന്ന് തോന്നുന്നില്ല.

മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചപോലെ, മതനിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാനുള്ള അധികാരം മതപണ്ഡിതന്മാർക്കുതന്നെയുണ്ടെന്ന അബദ്ധധാരണയിൽ നിന്നാണ് പലപ്പോഴും തക്ലീദ് ജന്മമെടുക്കാറുള്ളത്. ചിലപ്പോൾ ചില വ്യക്തികളോടുള്ള അമിതമായ സ്നേഹാദരവുകൾ കാരണമായും തക്ലീദ് ഉടലെടുക്കാറുണ്ട്. കാരണമെന്തുതന്നെയായിരുന്നാലും തക്ലീദിനെ സംബന്ധിച്ച ഇസ്ലാമിക വീക്ഷണത്തിന് മാറ്റമൊന്നുമില്ല. അല്ലാഹു പറയുന്നത് കാണുക:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّوهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ﴾ البقرة: ١٦٥

ഒരു ഹൊൻകുറുൾ കഴുത്തിലണിഞ്ഞുകൊണ്ടാണദ്ദേഹം നബി (ﷺ)യുടെ സദസ്സിലേക്ക് കയറിവന്നത്. നബി (ﷺ) അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു:

.....“അദിയ്യേ, ഈ വിഗ്രഹം നിന്റെ കഴുത്തിൽനിന്നും എടുത്തിടുക”. അദ്ദേഹം അങ്ങിനെ ചെയ്തു. തുടർന്ന് അദ്ദേഹവും തിരുമേനി (ﷺ)യും തമ്മിൽ ദീർഘനേരം സംഭാഷണം നടത്തുകയുണ്ടായി. അതിന്റെ തുടക്കത്തിലാണ് പ്രസ്തുത ആയത്തിനെ സംബന്ധിച്ച ചോദ്യോത്തരം നടന്നത്. അതേ സദസ്സിൽ വെച്ചുതന്നെ അദ്ദേഹം ഇസ്ലാം മതം സ്വീകരിച്ചു. (തുർമുദി, അഹ്മദ് മുതലായവർ ഈ സംഭവം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.)

¹ عن عدي بن حاتم قال: أتيت رسول الله صلى الله عليه وسلم وفي عنقني صليبٌ من ذهب، فقال: يا عدي، اطرح هذا الوثنَ من عنقك! قال: فطرحته، وانتهيت إليه وهو يقرأ في "سورة براءة"، فقرأ هذه الآية: (اتخذوا أحيارهم وأهباهم أرباباً من دون الله)، قال قلت: يا رسول الله، إنا لسنا نعبدهم! فقال: أليس يجرمون ما أحلَّ الله فتحرمونه، ويحلُّون ما حرمَّ الله فتحلُّونه؟ قال: قلت: بلى! قال: فذلك عبادتهم! (تفسير الطبري)

“ജനങ്ങളിൽ ചിലരുണ്ട്, അവർ അല്ലാഹുവിന് പുറമെ (അവന്) ചില സമന്മാരെ സ്വീകരിക്കുന്നു. അവർ ആ സമന്മാരെ അല്ലാഹുവിനെ സ്നേഹിക്കുന്നപോലെ സ്നേഹിക്കുന്നു. വിശ്വാസികളാകട്ടെ അല്ലാഹുവിനെയാകുന്നു ഏറ്റവും സ്നേഹിക്കുന്നത്”. (2/165)

അല്ലാഹുവിനോട് മാത്രം പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ട തരത്തിലുള്ള സ്നേഹം മറ്റുള്ളവരോട് പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ പാടില്ല. അത് അവന് സമന്മാരെ സ്വീകരിക്കലാകും. അത് ശിർക്കാകുന്നു എന്ന് വിവക്ഷ.

മതനിയമങ്ങൾ നിശ്ചയിക്കുവാൻ അല്ലാഹുവിനേ അധികാരമുള്ളൂ എന്ന് നമുക്കറിയാം. അതിനർത്ഥം ഒരാളുടെ അഭിപ്രായത്തെ മതനിയമമായി അംഗീകരിക്കത്തക്ക നിലക്കുള്ള സ്നേഹാദരവ് അല്ലാഹുവിനോട് മാത്രമേ പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ പാടുള്ളുവെന്നാണ്. അപ്പോൾ ഒരാളോടുള്ള സ്നേഹാദരവ് കാരണമായി അയാളെ തക്ലീദ് ചെയ്യുന്നവൻ മുകളിൽ പറഞ്ഞ വാക്യത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ അല്ലാഹുവിന് സമന്മാരെ സ്വീകരിക്കുകയെന്ന അപകടത്തിലാണ് ചെന്ന് ചാടുന്നത്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അയാൾ അല്ലാഹുവിനോട് മാത്രം പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ട തരത്തിലുള്ള സ്നേഹാദരവ് ഇവിടെ മറ്റൊരു വ്യക്തിയോട് പ്രകടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

മേൽ കാണിച്ച വചനത്തിൽ ‘സമന്മാരെ സ്വീകരിക്കൽ’ എന്ന് പറഞ്ഞത് തക്ലീദ് ചെയ്യുന്നതിനെപ്പറ്റി തന്നെയാണോ എന്ന് സംശയിക്കുന്നവരുണ്ടാകാം. തൊട്ടടുത്ത വചനം ശ്രദ്ധിക്കുക:

﴿إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا كَرِهَ فَنَبَرَّأَ ۗ

مَنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيدُ اللَّهُ أَعْمَلَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٧﴾ البقرة: 166 - 167

“പിന്തുടരപ്പെട്ടവർ പിന്തുടരുന്നവരിൽ നിന്ന് ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്ന സന്ദർഭം. അവർ ശിക്ഷയെ നേരിൽ കാണുകയും അവർക്കിടയിലുണ്ടായിരുന്ന (സ്നേഹ) ബന്ധം അറ്റുപോവുകയും ചെയ്തു. പിന്തുടരുന്നവർ പറയുകയുമായി: ഞങ്ങൾക്ക് (ഐഹിക ജീവിതത്തിലേക്ക്) ഒരു മടക്കം ഉണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ!! എന്നാൽ അവരിപ്പോൾ ഞങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒഴിഞ്ഞുകളഞ്ഞ പോലെ ഞങ്ങൾക്ക് അവരിൽനിന്നും (അവരുടെ അഭിപ്രായം സ്വീകരിക്കുന്നതിൽ നിന്നും) ഒഴിഞ്ഞുകളയാമായിരുന്നു. അങ്ങനെ അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ അവർക്ക് അല്ലാഹു നഷ്ടമായി കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നു. അവർ നരകത്തിൽ നിന്ന് പുറത്ത് കടക്കുന്നവരുമല്ല”. (2/166, 167)

തക്ലീദ് ചെയ്യപ്പെട്ടവർ തക്ലീദ് ചെയ്തവരിൽ നിന്ന് പരലോകത്ത് വെച്ച് ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്നു. അതോടെ തക്ലീദ് ചെയ്യാൻ കാരണമായി വർത്തിച്ചിരുന്ന സ്നേഹബന്ധം മുറിഞ്ഞു പോകുന്നു. അതോടൊപ്പം തന്നെ തക്ലീദ് മുഖേന ചെയ്തിരുന്ന അമലുകൾ (പ്രവൃത്തികൾ) അവർക്ക് നഷ്ടമായി സംഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. തുടങ്ങിയ ഈ ആയത്തിലെ പരാമർശങ്ങൾ, മുൻവചനത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള തക്ലീദിനെപ്പറ്റിത്തന്നെയാണെന്ന് സംശയത്തിനിടയില്ലാത്തവിധം വ്യക്തമാക്കുന്നു. ഏത് നിലക്ക് നോക്കിയാലും തക്ലീദ് അപകടകരം തന്നെയെന്ന് ചുരുക്കം.

മുസ്ലിംകളിലും

പൂർവ സമുദായങ്ങൾ വെച്ചുപുലർത്തിപ്പോന്ന ഈ തക്ലീദ് അക്ഷരത്തിലും മുസ്ലിംകളുടെ ജീവിതത്തിൽ അതേപടി കടന്നുകൂടിയിരിക്കുന്നു.

പൂർവ സമുദായങ്ങൾ അവരിലെ മതപുരോഹിതന്മാർക്ക് മതനിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുവാൻ അധികാരം നൽകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ഇന്ന് മുസ്ലിംകൾ അവരുടെ മതപണ്ഡിതന്മാർക്കും ഈ അവകാശം വകവെച്ച് കൊടുക്കുന്നു. ‘കത്തനാർ പറയുന്നത് ക്രിസ്ത്യാനികൾക്ക് വേദമാണെങ്കിൽ’, ‘മുസ്ലിമാർ പറയുന്നത് മുസ്ലിമിന് മതവുമാണ്’. അല്ലാഹുവിനോട് പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ട തരത്തിലുള്ള സ്നേഹാദരങ്ങൾ സൃഷ്ടികളോട് അവർ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു എങ്കിൽ

മുസ്ലിംകളും അക്കാര്യത്തിൽ ഒട്ടും പിന്നോക്കമല്ല. മുഴുത്തിന് മുഴുമായും ചാണിന് ചാണായും മുസ്ലിംകൾ അവർക്ക് മുമ്പുള്ള സമുദായങ്ങളെ (തക്ലീദിന്റെ കാര്യത്തിലും) അനുകരിക്കുന്നുവെന്ന പറഞ്ഞാൽ അതിലൽപവും അതിശയോക്തിയില്ല.

കുർആനിലോ സുന്നത്തിലോ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത എന്തെല്ലാം കാര്യങ്ങളാണ് മുസ്ലിംകളിന് മതപരമായ പുണ്യകർമ്മങ്ങളെന്ന നിലക്ക് അനുഷ്ഠിച്ചുവരുന്നത്! മതം അനുവദിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ദിക്ർ (ദൈവസ്ത്രോത്രം, മന്ത്രം) ദുആ (പ്രാർത്ഥന), നമസ്കാരം, നോമ്പ് തുടങ്ങിയവയ്ക്കുപുറമെ കണ്ടാൽ അന്തം വിട്ടുപോകുന്ന കോമാളിത്തരങ്ങൾവരെ അവർ ഇന്ന് പുണ്യകർമ്മങ്ങളെന്ന നിലക്ക് അനുഷ്ഠിച്ചുവരുന്നു. ഏതെങ്കിലും ശൈഖിന്റെ (ആത്മീയഗുരു)യോ വലിയീന്റെയോ (പുണ്യാളൻ) പേരിലായിരിക്കും അവരിൽ നടത്തുന്നത്. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു പ്ല (പണ്ഡിതൻ) പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നതായിരിക്കും അവരുടെ അവലംബം. എന്തായാലും ഈ ചടങ്ങുകളുടെയെല്ലാം ഉറവിടം അല്ലാഹു അല്ലാത്തവർതന്നെ. അവരോടുള്ള അമിതമായ ഭക്ത്യാദരങ്ങളാണ് തക്ലീദുകാരെക്കൊണ്ട് ഇതെല്ലാം ചെയ്യിക്കുന്നത്. മതനിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുവാൻ അവർക്കധികാരമുണ്ടെന്ന ധാരണയും ചിലപ്പോൾ ഇതിന് കാരണമായിത്തീരാറുണ്ട്.

ഇത്തരം മതചടങ്ങുകളുടെ, ഒരു പട്ടിക ശേഖരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അത് യഥാർത്ഥ മതചടങ്ങുകളെക്കാൾ എത്രയോ അധികമുണ്ടായിരിക്കും.

(അവലംബം: തക്ലീദ് ഒരു പഠനം)